

JAARVERSLAG 2023

HOOR- EN ADVIESCOMMISSIE VOOR BEZWAARSCHRIFTEN EN KLACHTEN

Provincie Noord-Brabant

Voorwoord

Geachte leden van PS, GS en commissaris van de Koning,

De hoor- en adviescommissie voor bezwaarschriften en klachten van de provincie Noord-Brabant is een onafhankelijke adviescommissie die u adviseert over bezwaarschriften en klachten. Dit jaarverslag geeft u inzicht in de behandelde bezwaren en klachten en de daarvoor uitgebrachte adviezen over het jaar 2023.

In dit jaarverslag geven wij eerst op hoofdlijnen een beschrijving van wat inhoudelijk voor u interessant is. In het kader van de leerfunctie van bezwaar geven wij u ook enkele aanbevelingen. Met deze aanbevelingen streven wij ernaar om, vanuit onze onafhankelijke en onpartijdige rol, de kwaliteit van uw besluitvorming verder te verbeteren.

Hierna volgt een meer cijfermatig overzicht van de in 2023 door ons behandelde bezwaren en klachten. In bijlage B bij dit jaarverslag treft u een *infographic* aan voor een snel overzicht van de relevante cijfers.

In het jaarverslag over het jaar 2022 schreven wij dat het voor u van belang is om oog te hebben voor de impact van uw werk op de burger, hiernaar nieuwsgierig blijft en daarnaar handelt. Dat geldt nog steeds. Gezamenlijk moeten wij, meer dan voorheen, het belang van de burgers en inwoners van Brabant scherp in de gaten houden. Dat is niet hetzelfde als een partij gelijk geven, maar wel een duidelijke en begrijpelijke afweging van belangen laten zien.

Hierbij kijken wij ook naar onszelf. Niet alleen moeten onze adviezen juridisch-inhoudelijk juist en doelmatig zijn, maar ook voor zowel de burgers als voor u in begrijpelijke taal geschreven zijn. Dan is beter te volgen hoe wij in onze advisering de verschillende belangen afwegen en wat dit voor de burgers en u betekent. In het verslagjaar hebben wij samen met onze ambtelijke ondersteuning stappen gezet om onze adviezen in klare taal te schrijven. Lezersgericht, kort en concreet, zonder af te doen aan de juridische inhoud. Ook onze (schriftelijke) correspondentie naar burgers is aangepast. Als wij helder en toegankelijk communiceren, begrijpen burgers beter wat zij in de bezwaarfase (van ons) kunnen verwachten.

Verder heeft in het verslagjaar een extern deskundige onderzocht of wij tijdens de hoorzitting ervoor zorgen dat partijen zich gehoord en gezien voelen in hun behoeften en belangen. Bij deze evaluatie lag het accent op houdingsaspecten en communicatieve, 'zachte' vaardigheden, zoals regievoering, luistervaardigheden, inlevingsvermogen en conflictbemiddeling. De verkregen 'best practices' nemen wij ter harte en evalueren wij regelmatig binnen de verschillende kamers van onze commissie. Hierdoor blijven wij investeren in het bieden van effectieve en toegankelijke rechtsbescherming. In 2024 gaan wij hiermee door. Niet alleen zullen wij aandacht blijven houden voor klare taal en onze zittingsvaardigheden, maar ook voor transparantie van onze advisering.

Onze inspanningen waren en zijn niet mogelijk zonder onze ambtelijke juridische en administratieve ondersteuners, werkzaam bij Team Rechtsbescherming. Wij danken hen voor hun inzet. Hierbij merken wij nog op dat het opvallend was dat de instroom van bezwaarschriften, in tegenstelling tot eerdere jaren, gedurende het hele jaar constant was. Hierdoor was de werkdruk op onze ambtelijke ondersteuning constant hoog. Met tijdelijke extra ondersteuning kon dit worden opgevangen. Wij benadrukken dat de ambtelijke ondersteuning goed toegerust zal moeten blijven om haar taken te kunnen uitoefenen.

In het verslagjaar is het lidmaatschap van twee leden, Maarten Eurlings en Ellen Hardy, door ontslag op eigen verzoek geëindigd. Wij danken hen voor hun jarenlange inzet voor onze commissie en hun waardevolle en deskundige bijdragen. Met drie nieuwe leden (waarvan één plaatsvervangend) gaan wij door met dezelfde inzet; onafhankelijk, oprecht en degelijk.

Tot slot danken wij u en uw procesvertegenwoordigers voor het vertrouwen en voor de constructieve samenwerking in het afgelopen jaar.

Namens de hoor- en adviescommissie voor bezwaarschriften en klachten,
de voorzitters,

Eric Janse de Jonge (coördinerend)
Thijs Drouen
Dennis Janssen

Inhoudsopgave

1	Bevindingen en aanbevelingen	4
1.1	Evenredigheidsbeginsel	4
1.2	Stikstofproblematiek	5
1.3	Wet open overheid	6
1.4	Termijnoverschrijding in bezwaar	6
1.5	Conflictoplossing	7
2	De behandeling van bezwaarschriften in cijfers	8
2.1	De Passende Aanpak	8
2.2	Ontwikkeling van de werkvoorraad	8
2.3	Instroom bezwaarschriften per programma	9
2.4	Doorzending	9
2.5	Hoorzittingen: aantal en aard	9
2.6	Uitgebrachte adviezen	10
2.7	Adviezen per programma	10
2.8	Doorlooptijden en tijdigheid advisering	11
2.9	Traject na advisering	12
3	De behandeling van klachten in cijfers	13
3.1	Inleiding	13
3.2	Ingediende klachten	13
3.3	Aantal en afdoeningswijze	13
4	Bijlagen	14
	Bijlage A: Samenstelling HAC	15
	Bijlage B: Infographic	16

1 Bevindingen en aanbevelingen

2023 was een bijzonder jaar. Enerzijds een (politiek) bewogen jaar, zowel landelijk als op provinciaal niveau. Anderzijds een jaar waarin de gehoopte oplossingen voor de acute vraagstukken in (onder meer) het ruimtelijk domein uitbleven.

Net zoals in 2022 domineerde een tijdsbeeld van onvrede en protesten, onder meer van boeren en klimaatactivisten. De crises rondom land- en woningbouw en stikstof duurden voort. Door de val van het kabinet-Rutte IV kon de landelijke overheid deze crises in 2023 onvoldoende aanpakken. Hoewel de genoemde thema's door de Tweede Kamer niet controversieel werden verklaard, heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel over het zogenaamde stikstoffonds wél controversieel verklaard. Hiermee kwam een streep door één van de belangrijkste pijlers onder het stikstofbeleid; het miljardenfonds waaruit de stikstofmaatregelen gefinancierd moe(s)ten worden. Terwijl het voor provincies en boeren, om hun plannen uit te voeren, van essentieel belang is dat ze weten welke kant de overheid op wil en dat hiervoor geld beschikbaar is of komt.

Te midden van dit landelijke (politieke) tumult, stonden provincies alsnog aan de lat om in het kader van de gebiedsgerichte aanpak van stikstof vóór 1 juli een provinciaal gebiedsplan op te stellen. Uit de Brabantse natuurdoelanalyses, die onderdeel uitmaken van het gebiedsprogramma, bleek een verslechtering van de staat van diverse natuurgebieden binnen onze provincie. Als gevolg hiervan heeft het toenmalige provinciebestuur, daags voor de provinciale statenverkiezingen, per direct een volledige vergunningenstop afgekondigd voor alle activiteiten die stikstofbelastend zijn voor Natura-2000 gebieden. Nieuw ingediende aanvragen voor een natuurvergunning werden niet in behandeling genomen en al ingediende aanvragen op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) kwamen stil te liggen. Noord-Brabant ging op het (stikstof)slot. Onduidelijk voor hoe lang en met alle gevolgen voor burgers, ondernemers en boeren van dien.

Na de provinciale statenverkiezingen heeft het nieuwe provinciebestuur onder de titel 'Samen maken we Brabant' ingezet op 'Brabant openhouden'. Met een gelijkloidend stappenplan streeft de provincie ernaar om stapsgewijs per gebied en per habitat toe te werken naar de voor dat gebied geldende instandhoudingsdoelstellingen en een goede staat van de natuur. Pas dan is het mogelijk Brabant open te zetten voor andere ontwikkelingen.

In ons jaarverslag van 2022 hebben we vastgesteld dat het vertrouwen van burgers in de overheid niet vanzelfsprekend is. Ook bovengenoemde ontwikkelingen hebben hieraan niet bijgedragen. Terwijl burgers vroegen en vragen om een daadkrachtige overheid om noodzakelijke veranderingen door te voeren, voert onzekerheid nog steeds de boventoon. De roep naar bestuursrecht 'op maat' geldt, ook nu, onverkort.

Tegen deze achtergrond hebben wij ons ingezet om bezwaren en klachten zo zorgvuldig en tijdig mogelijk te behandelen. Op basis van de advisering in 2023, maar ook op basis van de bezwarenbehandeling in zijn algemeenheid, de rechtspraak en de algemene rechtsontwikkeling, geven wij de volgende aanbevelingen mee.

1.1 Evenredigheidsbeginsel

Sinds 2022 geldt, in het kader van toetsing aan het evenredigheidsbeginsel, een glijdende schaal van toetsingsintensiteit. Deze toetsing is afhankelijk van verschillende factoren, waarbij in ieder geval de geschiktheid, de noodzakelijkheid en de evenwichtigheid van het besluit een rol spelen. Van het bestuursorgaan vergt deze toetsing een zwaardere motivering van het besluit. Het gaat om het uitgebreider motiveren van het waarom, de noodzakelijkheid, de proportionaliteit en de evenwichtigheid van de maatregel. Hoewel u in de motivering van uw besluiten rekening houdt met deze zogenaamde "drietraps evenredigheidstoets", stellen wij vast dat meer aandacht mag uitgaan naar de motivering van stap twee en stap drie, de noodzakelijkheid en evenwichtigheid. In de motivering mag uitgebreider worden aangegeven waarom de desbetreffende maatregel geboden

is en niet voor een minder ingrijpende maatregel gekozen is. Wanneer het handhaving betreft, mag de belangenafweging specifiek op het concrete geval worden toegespitst. Dat betekent het algemene belang om handhavend op te treden meer gemotiveerd afzetten tegen het belang van de (derde)belanghebbende in de concrete situatie. Zoals ook de rechtspraak in 2023 heeft laten zien, mag een besluit nadelig zijn voor een belanghebbende, maar niet meer dan nodig is om het algemene belang te dienen. Juist deze afweging mag uitgebreider worden gemotiveerd. De ratio van het evenredigheidsbeginsel is immers gelegen in het voorkomen van onnodig nadelige gevolgen voor belanghebbenden.

In ons vorig jaarverslag schreven wij dat in 2023 de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) uitspraak zou doen over de toetsing van wetten in formele zin aan het evenredigheidsbeginsel. De Afdeling heeft in haar uitspraken van 1 maart 2023 geoordeeld dat in een individueel geval een wettelijke bepaling buiten toepassing kan worden gelaten, omdat die toepassing anders in strijd zou komen met een algemeen rechtsbeginsel (zoals het evenredigheidsbeginsel). Dit kan volgens de Afdeling echter alleen als er sprake is van bijzondere omstandigheden die de wetgever bij het vaststellen van de wet niet of niet ten volle heeft meegewogen (de zogenaamde “contra-legemtoepassing”). Hoewel dit vraagstuk in dit verslagjaar niet is voorgevallen, vragen wij u om ook hiervoor oog te houden.

1.2 Stikstofproblematiek

Het stikstofprobleem is in 2023 onverminderd groot. Door de eerdergenoemde politieke ontwikkelingen is ten opzichte van het jaar 2022 weinig veranderd. Plannen voor woningbouw, infrastructurele ontwikkelingen en aanpassingen in de agrarische sector kunnen niet of slechts met vertraging worden uitgevoerd. De eerder door het demissionaire kabinet gewenste maatregelen, zoals het vergunningplichtig maken van intern salderen en het aanscherpen van de voorwaarden van extern salderen, zijn niet gerealiseerd. Het “Wetsvoorstel wijziging omgevingswaarde stikstofdepositie 2030 en vergunningplicht o.a. intern salderen”¹ is (nog) niet in behandeling genomen door het parlement en ook de Raad van State dient hierover nog advies uit te brengen. Een nieuw kabinet is bovendien, gelet op de huidige moeizame kabinetsformatie, niet snel te verwachten.

Hoewel in de eerste plaats de landelijke overheid aan zet is om de juridische problematiek rondom stikstof op te lossen, heeft de rechtspraak zich over verschillende stikstof-gerelateerde vraagstukken verder ontwikkeld. Hierbij valt te denken aan de (tussen)uitspraken over de races op circuit Zandvoort (referentiesituatie), ViA15 (rekenafstand 25 kilometer) en de Porthos-uitspraak over de bouwvrijstelling.

Het is deze laatste uitspraak die het provinciebestuur heeft doen besluiten om vergunningaanvragen voor de Wnb vanaf medio december 2023 anders te behandelen, met het doel om Brabant open te houden. Deze andere handelswijze betekent dat individuele projecten, met een kleine stikstofdepositie in de aanlegfase en geen depositie in de gebruiksfase, zonder vergunning van start kunnen. Hierbij zal het provinciebestuur niet werken met de rechtsfiguur van de positieve weigering, maar moeten ontwikkelaars van projecten op elk moment de ecologische onderbouwing kunnen overhandigen. De rechtspraak zal de komende tijd laten zien of deze juridische ruimte blijft bestaan.

¹ <https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK014280>.

In 2024 verwachten wij nog meer belangwekkende uitspraken van de Afdeling, zoals over de status van de positieve weigering² en de beoordeling van emissies in de veehouderij (de Rav-emissiefactoren).

Al geruime tijd voeren partijen aan dat bij bepaalde luchtwas- of stalsystemen deze lagere emissiefactoren niet worden gehaald. Begin 2024 zullen ook drie Brabantse zaken door de Afdeling worden behandeld. Meer specifiek over stalsystemen A1.13, A1.28 en een luchtwasser.

Ook de door u ingestelde hoger beroepen in de zaken Amercentrale en Rendac worden in februari door de Afdeling behandeld. In beide zaken gaat het om een natuurvergunning die u op basis van intern salderen met een oudere natuurvergunning heeft verleend.

1.3 Wet open overheid

In het verslagjaar zijn de eerste (lagere) uitspraken sinds inwerkingtreding van de Wet open overheid (Woo) binnengedruppeld. Het beeld is dat de ontwikkelde rechtspraak onder de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) grotendeels wordt gevolgd. Op punten waar de Woo afwijkt van de Wob, zijn tot op heden nog geen relevante (Afdeling) uitspraken gedaan. Uitgekeken wordt naar rechtspraak over artikel 5.2 van de Woo, waarin het gaat over 'intern beraad en persoonlijke beleidsopvattingen'.

Verder hebben wij in het verslagjaar meer dan eens geadviseerd om het bestreden besluit (deels) te herroepen wegens een onvolledige zoekslag naar documenten. Ook in de fase van de Passende Aanpak is het voorgekomen dat bezwaarmakers hun bezwaar intrekken, omdat nadere documenten alsnog aan hen zijn toegestuurd.

Daarnaast merken wij op dat het in het kader van de zorgvuldigheid van het onderzoek van belang is dat de zoekslag voldoende wordt gemotiveerd en inzichtelijk wordt gemaakt. Zo moet duidelijk zijn welke zoektermen zijn gehanteerd voor het zoeken naar documenten in de systemen. Doordat meer dan eens de zoekslag onvoldoende tot niet is omschreven, is onvoldoende inzicht gegeven op welke wijze is gezocht.

Wij vragen u om hierop alert te zijn en u ervan te vergewissen dat een volledige zoekslag naar documenten wordt gemaakt én dat deze zoektocht voldoende wordt omschreven.

1.4 Termijnoverschrijding in bezwaar

Op 7 september 2023 heeft raadsheer advocaat-generaal Widdershoven (A-G) het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB) geadviseerd om een minder strenge koers te varen bij de beoordeling van de verschoonbaarheid van overschrijding van de bezwaar- of beroepstermijn. De A-G heeft in zijn conclusie zes algemene vuistregels geformuleerd en vier vuistregels voor geschillen met burgers en kleine bedrijven. Voor de bezwaarfase springt het meest in het oog dat een termijnoverschrijding van één week generiek verschoonbaar is voor burgers en kleine bedrijven. Hierbij stelt de A-G voor om hierbij een verschil te maken tussen tweepartijengeschillen en geschillen waarbij meerdere partijen betrokken zijn. Ook voor een professionele rechtsbijstandverlener kunnen er situaties zijn die vaker tot verschoonbaarheid moeten leiden (zoals ernstige ziekte).

² De Afdeling heeft inmiddels op 17 januari 2024 uitspraak gedaan (ECLI:NL:RVS:2024:131). Hierin heeft de Afdeling overwogen dat de huidige wetgeving geen ruimte biedt voor het verlenen van een natuurvergunning in de betreffende situatie. De wetgever heeft het voornemen geuit om projecten met intern salderen opnieuw vergunningplichtig te maken. De keuze om dit daadwerkelijk te doen en de wijze waarop is aan de wetgever. De bestuursrechter kan daarop niet vooruitlopen.

Op 30 januari 2024, net buiten het verslagjaar, heeft de grote kamer van het College van Beroep (CBB) voor het bedrijfsleven geoordeeld dat bestuursorganen per direct en vaker (dan voorheen het geval was) moeten aannemen dat een termijnoverschrijding verschoonbaar is.³ Wij vragen u om alert hierop te zijn. Er zal vooral meer rekening gehouden moeten worden met bijzondere omstandigheden, waarbij ook de context van belang is. Dit biedt u de ruimte om per geval maatwerk te leveren. Verder is het opvallend dat de termijn voor het redelijkerwijs zo spoedig mogelijk indienen van het bezwaarschrift, voor zover hier van belang, met deze uitspraak is verruimd naar zes weken (hierbij wordt aangesloten bij de bezwaartermijn).

In haar uitspraak wijst de CBB erop dat een minder strikte benadering op dit moment zeer beperkt toelaatbaar is. De huidige wettekst biedt deze ruimte niet. Het is aan de wetgever om hierin verandering te brengen. Hiermee verwijst de CBB naar het (concept) Wetsvoorstel versterking waarborgfunctie Awb⁴. Met dit voorstel streeft de wetgever ernaar om de Algemene wet bestuursrecht burgervriendelijker te maken en de menselijke maat in het bestuurs(proces)recht terug te brengen.

1.5 Conflictoplossing

In voorgaande jaarverslagen hebben wij aanbevolen om conflicten in een zo vroeg mogelijk stadium op te lossen. Dit betekent niet pas in bezwaar, maar al bij de besluitvorming in de primaire fase. Hiermee kan immers voorkomen worden dat een rechtszoekende onnodig in de fase van bezwaar belandt. Ook draagt dit bij aan het vertrouwen in de overheid.

Gelet op de roep om een meer burgergerichte overheid en de ontwikkelingen die (onder meer) naar aanleiding hiervan in het bestuursprocesrecht worden verwacht, brengen wij dit ook dit verslagjaar opnieuw onder uw aandacht.

³ Zie ECLI:NL:CBB:2024:31

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/besluiten/2023/01/20/bijlage-1-wetsvoorstel-wet-versterking-waarborgfunctie-awb>.

2 De behandeling van bezwaarschriften in cijfers

In dit hoofdstuk lichten wij de belangrijkste procedurele aspecten en de bijbehorende cijfers over de behandeling van bezwaarschriften toe. In bijlage B van dit jaarverslag is een *infographic* opgenomen, die een overzicht geeft van de relevante cijfers.

2.1 De Passende Aanpak

Bij aanvang van de bezwaarfase wordt direct door middel van alternatieve conflictoplossing, de zogenoemde Passende Aanpak, met behulp van mediation vaardigheden gezocht naar de beste aanpak voor het bezwaar. Onafhankelijke procesbegeleiders, die deel uitmaken van het secretariaat van onze commissie, proberen een minnelijke oplossing tussen partijen te vinden. In het verslagjaar heeft deze aanpak bij 51% van de ingediende bezwaarschriften tot intrekking van het bezwaar geleid.

Wanneer partijen geen onderlinge overeenstemming kunnen bereiken of wanneer (één of meer) partijen dat verlangen, behandelen wij de zaak formeel-juridisch. Ingeval van de formele behandeling draagt de procesbegeleider de zaak over aan een secretaris van onze commissie, die geen bemoeienis heeft gehad in de fase van de Passende Aanpak.

Het gevolg van het succes van de Passende Aanpak in de bezwaarfase is dat de zaken waarover wij ons buigen vaak juridisch-inhoudelijk complex van aard zijn. Het gaat om zaken waarin rechtzoekenden, vrijwel steeds bijgestaan door professionele rechtsbijstandsverleners, een of meerdere rechtsvragen van principiële aard voorleggen.

Het vervolg concentreert zich op de zaken waarin wij partijen hebben gehoord en schriftelijk advies hebben uitgebracht.

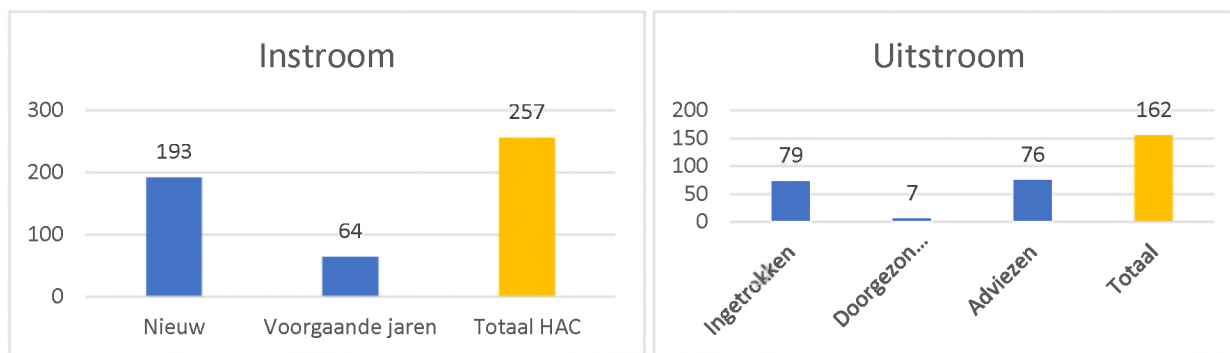
2.2 Ontwikkeling van de werkvoorraad

Het overgrote deel van onze werkvoorraad bestaat uit de behandeling van bezwaarschriften tegen door het college van GS (in mandaat) genomen besluiten. Zelden behandelen wij bezwaren tegen andere provinciale bestuursorganen of administratieve beroepen. In het verslagjaar is 1 bezwaar tegen een besluit van de Commissaris van de Koning behandeld.

Over het kalenderjaar 2023 is het aantal bezwaarzaken (257) gestegen ten opzichte van het jaar 2022 (243). Dit komt (mede) door het aantal bezwaarschriften (17) gericht tegen besluiten van het Groen Ontwikkelfonds Brabant over de afwijzing van subsidieaanvragen vanwege het bereiken van het subsidieplafond.

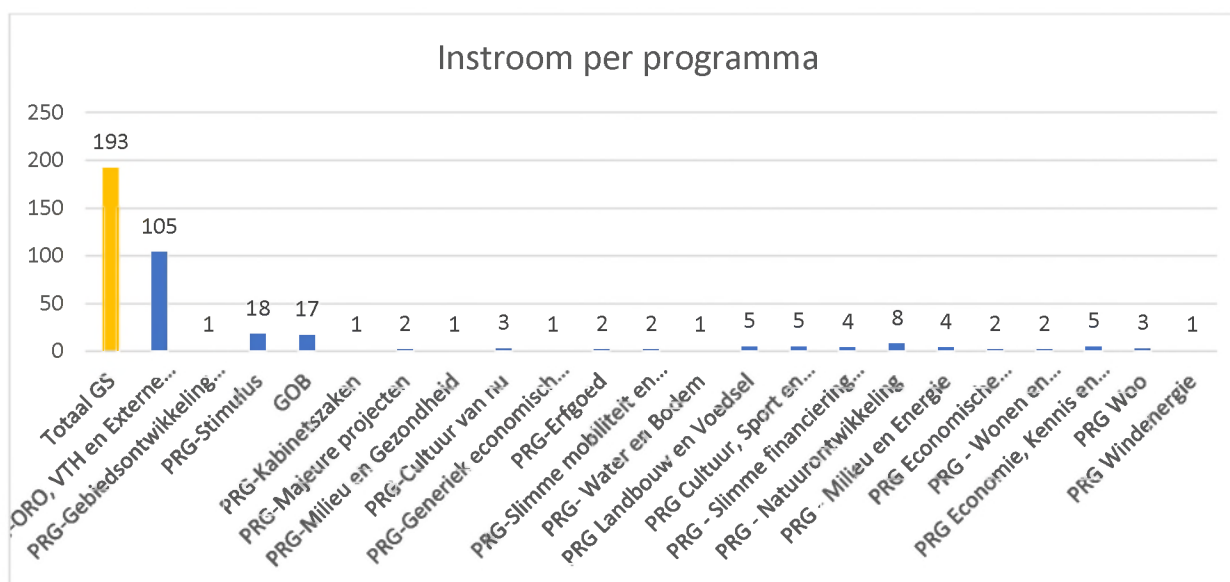
Van de totale instroom waren 193 nieuwe bezwaarschriften ingediend en betrof het een restant van 64 bezwaarzaken uit voorgaande jaren. De volgende paragraaf geeft een overzicht van de, per programma, ontvangen bezwaarschriften.

In 2023 zijn 162 bezwaarschriften (63%) afgehandeld en staan op 1 januari 2024 nog 195 zaken (37%) open. De hoofdmoot daarvan betreft zaken die nog in de fase van de 'Passende Aanpak' zitten en waarvan de wettelijke behandeltermijn met instemming van alle partijen is aangehouden.

2.3 Instroom bezwaarschriften per programma

Onderstaande grafiek toont een overzicht van het aantal nieuw ingediende bezwaarschriften per programma over het jaar 2023. Het grootste aantal bezwaarschriften richtte zich tegen besluiten genomen in het kader van het Programma ORO, VTH en Externe Veiligheid.

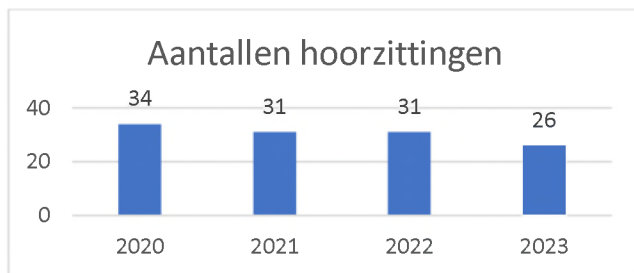

2.4 Doorzending

In 2023 hebben wij in totaal 7 zaken doorgezonden naar een ander orgaan of rechterlijke instantie. Die wettelijke doorzendplicht bestaat in gevallen waarin niet een provinciaal bestuursorgaan, maar een ander orgaan (bijvoorbeeld een gemeente) of rechterlijke instantie ter zake bevoegd is.

2.5 Hoorzittingen: aantal en aard

In de meeste zaken waarin het bezwaar in een formeel-juridische bezwaarschriftprocedure ter advisering aan ons is voorgelegd, horen wij alle betrokken procespartijen. Hierna brengen wij schriftelijk advies uit aan het desbetreffende provinciale bestuursorgaan. Tijdens een hoorzitting behandelen wij, gelet op de complexiteit van de zaken, in de regel drie tot vier bezwaarzaken. In 2023 zijn 26 hoorzittingen gehouden.

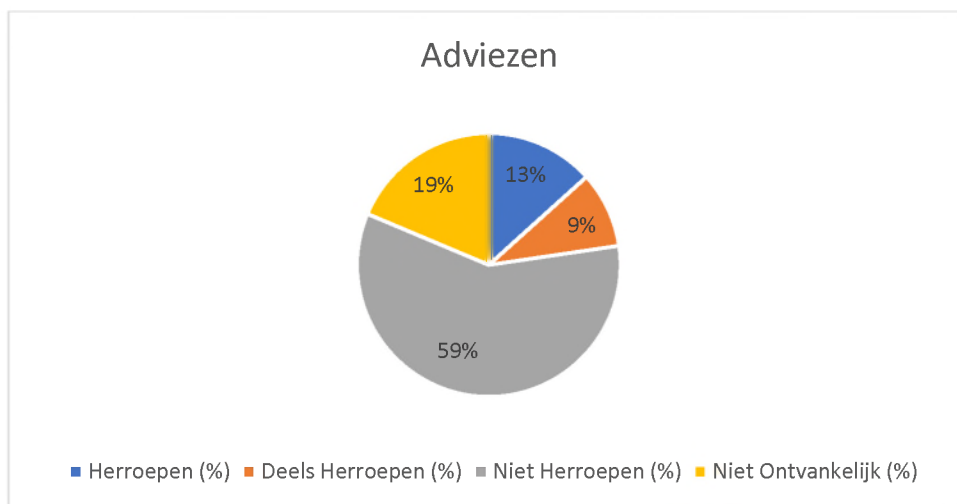

2.6 Uitgebrachte adviezen

In dit verslagjaar hebben wij 76 adviezen uitgebracht.

In 22% (17 zaken) hebben wij geadviseerd tot het (deels) herroepen van het bestreden besluit. Het herroepen van een besluit houdt in dat het besluit moet worden verbeterd dan wel opnieuw moet worden vastgesteld. In 59% adviseerden wij tot ongegrondverklaring van het bezwaar en in 19% verklaarden wij het bezwaarschrift niet-ontvankelijk.

Het percentage waarin wij hebben geadviseerd het bestreden besluit (deels) te herroepen is lager dan voorgaand jaar. In 2022 lag dit op 28%.

2.7 Adviezen per programma

In onderstaande tabel geven wij per programma aan hoeveel bezwaarschriften door ons zijn behandeld en op welke wijze wij in deze bezwaarzaken hebben geadviseerd. De tabel is per programma gerangschikt op basis van het aantal ontvangen bezwaarschriften (van hoog naar laag).

Binnen het programma ORO, VTH & Externe veiligheid hebben wij het vaakst geadviseerd om het bezwaar (deels) gegrond te verklaren en het bestreden besluit (deels) te herroepen, namelijk 11 keer.

De bezwaarschriften binnen het programma ORO, VTH & Externe veiligheid zien met name op (handhaving van) het natuurbeschermingsrecht en het omgevingsrecht. De onderwerpen (rechtsvragen) die zich in de (deels) herroepen zaken hebben voorgedaan zijn divers. Het betreffen individuele zaken, die qua casuïstiek niet vergelijkbaar zijn. Wij hebben in deze zaken gemeend (burgervriendelijk(er)) maatwerk toe te passen. De motivering van het bestreden besluit kon, naar

ons oordeel, het besluit in deze gevallen niet dragen. Dit is deels gevolgd en deels is hieraan bij de beslissing op bezwaar contrair gegaan (zie paragraaf 2.9).

Ook in de programma's Stimulus, Natuurontwikkeling, Kabinetszaken, Verkeer en vervoer en Windenergie hebben wij geadviseerd om het ingediende bezwaar gegrond te verklaren en het bestreden besluit te herroepen. Aangezien het per programma slechts om één zaak gaat, worden hierover geen nadere inhoudelijke opmerkingen gemaakt.

Adviezen per programma	Aantal	Niet-ontvankelijk	Besluit niet herroepen	Besluit deels herroepen	Besluit herroepen
PRG-ORO, VTH en Externe veiligheid	54	10	33	5	6
Stimulus	4	0	3	0	1
Verkeer en vervoer	1	0	0	0	1
Cultuur van nu	1	0	1	0	0
Generiek Economisch Beleid	1	0	1	0	0
Kabinetszaken	1	0	1	0	0
Gebiedsontwikkeling	2	0	0	2	0
Slimme mobiliteit en Beter Benutten	1	0	1	0	0
Natuurontwikkeling	4	2	1	0	1
Landbouw en Voedsel	3	0	3	0	0
Economische programma's	1	0	1	0	0
Economie, Kennis en Talentontwikkeling	2	2	0	0	0
Windenergie	1	0	0	0	1
Totaal	76	14	45	7	10

2.8 Doorlooptijden en tijdigheid advisering

Wij stellen vast dat in 2023 een percentage van 92% van de door ons behandelde bezwaarschriften binnen de wettelijk voorgeschreven termijn is afgehandeld. In 2022 was dit 91%.

Wij blijven hechten aan een tijdige en wettelijke afhandeling, voor zover dat valt binnen onze invloed(sfeer). Wij proberen onze processen zo in te richten dat na advisering voldoende tijd voor de bestuursorganen resteert om een beslissing op bezwaar te nemen. In het licht van de totale duur van de wettelijke afdoeningstermijn in een zaak, streven wij ernaar om per zaak een zo ruim mogelijke termijn voor het betrokken bestuursorgaan beschikbaar te houden. Doorgaans heeft het bestuursorgaan na advisering minimaal drie weken de tijd om (tijdig) de beslissing op bezwaar te nemen.

Ten aanzien van de tijdigheid van de te nemen beslissingen op bezwaar dragen de provinciale bestuursorganen hun eigen taak en verantwoordelijkheid. Dat valt buiten de invloedssfeer van de commissie.

2.9 Traject na advisering

Wij monitoren het traject na afronding van onze advisering. De indruk bestaat, zo bleek dat ook uit de ontmoetingen in 2023 met een delegatie van GS en van PS, dat u met waardering onze adviezen ontvangt. Dat neemt niet weg dat u de vrijheid heeft om af te wijken van het advies. Vanzelfsprekend geldt daarbij dan wel de wettelijk voorgeschreven voorwaarde dat die beslissing zwaar(der) gemotiveerd is. Ingeval u ervoor kiest om gemotiveerd van een advies af te wijken, zullen wij ons ervan vergewissen welke motivering daarvoor gehanteerd is. In 2020 en in 2021 is 0 keren afgeweken van het advies, in 2022 8 keren.

Gebleken is dat bij de in 2023 genomen beslissingen op bezwaar in 7 zaken is afgeweken van het advies van de commissie. Dit betreft 5 zaken van ORO, VTH en Externe veiligheid. Hiervan hebben wij in 2 zaken al in 2022 geadviseerd, maar heeft u de beslissing op bezwaar in 2023 genomen. Verder betreft het één zaak van Stimulus en één zaak van Kabinetszaken. Ook dit zijn bezwaren waarover wij in 2022 hebben geadviseerd en u in 2023 de beslissing op bezwaar genomen heeft.

Bij de inventarisatie van deze beslissingen op bezwaar is gebleken dat hierin geen algemene lijn te ontdekken valt. Zo zien de vijf contraire beslissingen binnen het programma ORO, VTH en Externe veiligheid op verschillende onderwerpen en rechtsvragen, te weten de Wet bodembescherming, het afwijzen van een verzoek tot toepassen van de hardheidsclausule op grond van de Interim Omgevingsverordening, de afwijzing van een handhavingsverzoek op grond van de Wet natuurbescherming en de afwijzing van een verzoek om verlenging van de begunstigingstermijn bij een last onder dwangsom en een premature ingebrekestelling. Het betreffen aldus individuele zaken.

De zaak van Stimulus ziet op de transparantieverplichting. Hieraan hebben wij in ons jaarverslag van 2022 uitgebreid aandacht besteed. Korthedshalve vermelden wij hier dat wij adviseren om de (namen van de) leden van de deskundigencommissie op een dusdanige wijze kenbaar te maken dat een aanvrager de achtergronden en belangen van deze leden zelf kan nagaan.

De zaak van Kabinetszaken ziet op de Woo. In dit verband verwijzen wij naar onze overweging in paragraaf 1.3. Ook deze zaak had hierop betrekking.

3 De behandeling van klachten in cijfers

3.1 Inleiding

Op het moment dat een klager een klacht heeft ingediend, is het onze taak om het bestuursorgaan (GS, PS of CdK) te adviseren in de beoordeling en afdoening van deze klacht.

Vóórdat wij de klacht behandelen, neemt een onafhankelijk procesbegeleider van het secretariaat van de commissie contact op met klager om te onderzoeken hoe de klacht het best kan worden afgehandeld. In elk stadium, en dus ook voorafgaand aan de formeel-juridische behandeling, kan de procedure worden beëindigd als een oplossing wordt gevonden waarmee de klager genoegen neemt.

Als klager de klacht (alsnog) via de formeel-juridische weg behandeld wenst te zien onderzoeken wij de klacht en nodigen wij partijen uit voor een hoorzitting. Hierna brengen wij advies uit aan u, vergezeld van het verslag van de hoorzitting.

Het is vervolgens aan u om de zaak door middel van een zogenoemde afdoeningsbrief af te handelen. Hierna dient u klager schriftelijk en gemotiveerd van de afdoening in kennis te stellen. Wanneer klager het niet eens is met de afdoening kan, zoals in de afdoeningsbrief moet worden vermeld, klager een verzoekschrift indienen bij de Nationale Ombudsman.

3.2 Ingediende klachten

In 2023 zijn 11 klachten ingediend. Dit is een afname ten opzichte van het jaar 2022, waarin 13 klachten werden ingediend.

3.3 Aantal en afdoeningswijze

Van de 11 binnengekomen klachten, zijn 3 klachten via de informele weg afgehandeld. Deze klachten zijn naar aanleiding hiervan ingetrokken. Dit betroffen klachten tegen het niet-handelen van een medewerker en een klacht tegen het niet-aanpassen van het verslag van de HAC.

Vijf klachten hebben wij met goedvinden van klager doorgezonden naar het juiste bestuursorgaan (verschillende gemeenten).

Wij hebben 1 klacht via de formeel-juridische weg afgehandeld. Deze klacht was gericht tegen het uitblijven van een reactie van de provincie. Wij hebben geadviseerd deze klacht gegrond te verklaren.

4 Bijlagen

Bijlage A: Samenstelling HAC

Op grond van de huidige Verordening bestaat onze commissie uit personen die niet werkzaam zijn voor, of onder de verantwoordelijkheid vallen van de provinciale bestuursorganen. Onze leden hebben elk hun eigen signatuur, achtergrond en vakkundigheid. Ze wisselen af en toe van kamer om aldaar de benodigde kennis, kunde, ervaring en kwaliteit te kunnen inbrengen, delen en borgen. Elke kamer behandelt in beginsel alle typen zaken.

De samenstelling van de externe onafhankelijke hoor- en adviescommissie is in 2023 als volgt.

Kamer I

dr. E.J. Janse de Jonge (coördinerend voorzitter)
mr. T. Smolders
mr. P.J.D. Jacobs

Kamer II

mr. T.L.J. Drouen (voorzitter)
mw. mr. E.M.J. Hardy
mr. drs. M.J. Eurlings (tot 1 juni)
mw. mr. A.J.A. de Bie (vanaf 1 november)

Kamer III

mr. drs. D.A.C. Janssen (voorzitter)
mw. mr. drs. E.G.M. Huisman
mr. J.M.A. Koster

In 2023 leverden deze medewerkers een structurele bijdrage aan ondersteuning van de HAC:

Teamleider Rechtsbescherming: dhr. mr. R.G.L. Trieling
tevens procesbegeleider

Secretarissen en procesbegeleiders: mw. mr. L. Dewanchand
mw. E. van den Elsen
mw. mr. V.H.M. Janssen-Thijs
mw. mr. R.E. van Moolenbroek-Broenen
mw. mr. G.A.C.N. Sangen (coördinerend secretaris)
mw. mr. K. van de Wateringen (externe inhuurkracht)
mw. mr. R. Homminga (externe inhuurkracht)

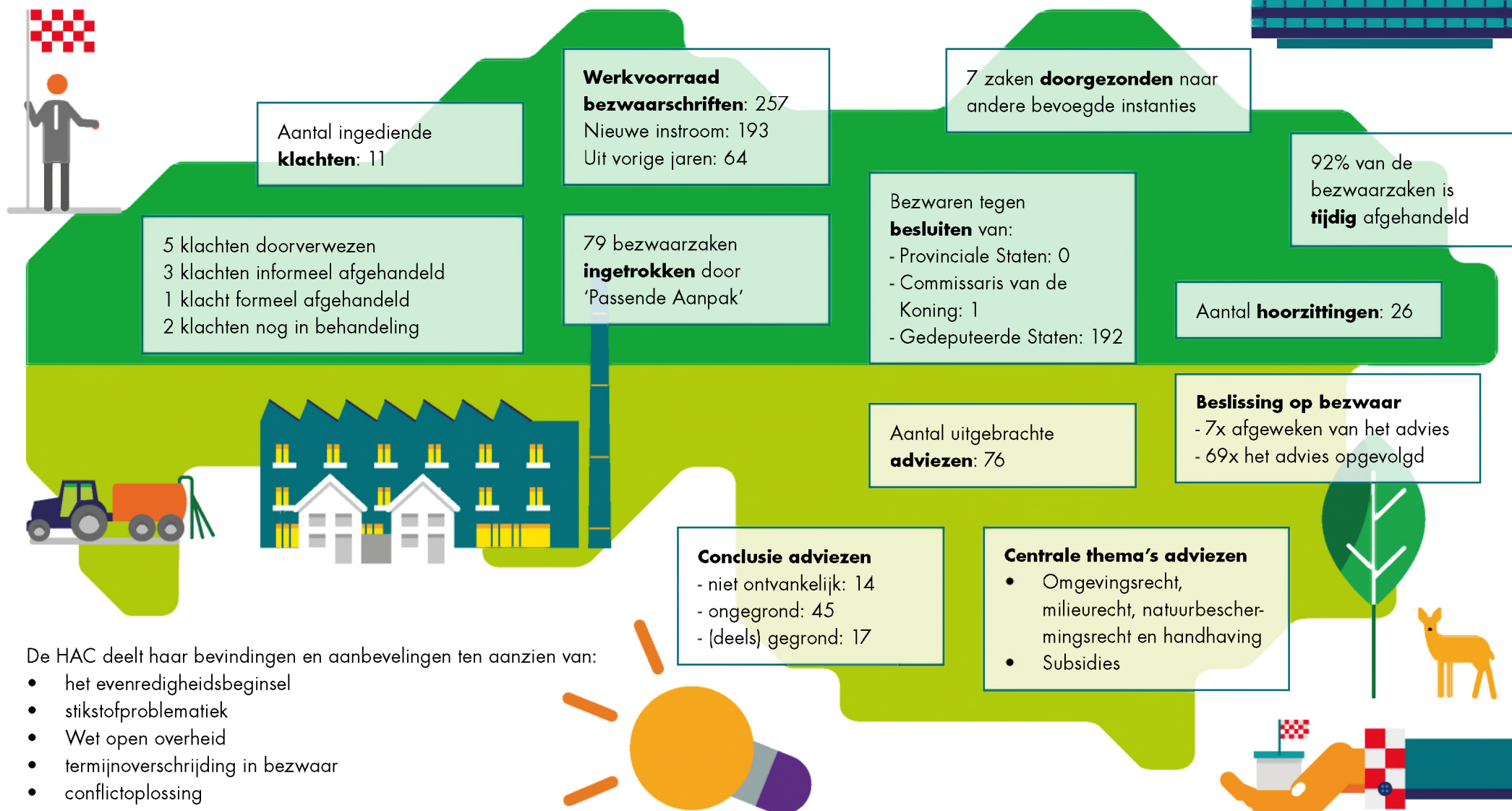
Administratieve ondersteuning: mw. I.A. Sengers-Raar
mw. H. Lamraïdi
mw. mr. M. Lochte
mw. C. Apon (interne inhuurkracht)

Notulen hoorzitting: mw. I. Brokken

Jaarverslag Hoor- en Adviescommissie 2023

Provincie Noord-Brabant

De Hoor- en Adviescommissie (HAC) van de provincie Noord – Brabant adviseert Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten en de Commissaris van de Koning over de afhandeling van bezwaarschriften en klachten.

De HAC deelt haar bevindingen en aanbevelingen ten aanzien van:

- het evenredigheidsbeginsel
- stikstofproblematiek
- Wet open overheid
- termijnoverschrijding in bezwaar
- conflictoplossing

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
www.brabant.nl

